

Oo, kaunis maikuu

Inglise keelest tõlkinud Ülle Jälle

Originaali tiitlid:

H.E. Bates

The Darling Buds of May

Evensford Productions Ltd care of Curtis Brown Group Limited of
Haymarket House, 28-29 Haymarket, London, SW1Y 4SP, UK

© Evensford Productions Ltd, 1958

H. E. Bates

A Breath of French Air

Evensford Productions Ltd care of Curtis Brown Group Limited of
Haymarket House, 28-29 Haymarket, London, SW1Y 4SP, UK

© Evensford Productions Ltd, 1959

Toimetanud Katrin Kasemets

Kujundanud Virge Ilves

Tõlge eesti keelde © Ülle Jälle ja Tänapäev, 2021

ISBN 978-9916-17-101-1

www.tnp.ee

Trükitud AS Printon trükikojas

1

Papa Larkin jagas laiali kaheksa jäätist. Need olid kõige suuremad kollase-, pruuni- ja lillaviirulised vanilli-, šokolaadi- ja vaarikakuulid. Seejärel istus ta rõõmsalt naerdes veoauto kabiini, mis oli pintseldatud säravsiniseks.

„Kui tore ilm! On teil seal taga kõik korras, lapsed? Mamma, tõmba natuke koomale!“

Mamma oli oma lõheroosas kampsunis peaaegu kaks meetrit lai.

„Ma küsisin, kas seal taga on kõik korras, lapsed?“

„Kuidas nad sinu arvates kuulevad,“ tähendas mamma, „kui sa parasjagu gaasi annad?“

Papa naeris taas ja lasi mootoril vaikselt töötada. Kõrvetav maikuine päike, esimene palav päev sel aastal, pani veoauto kapoti läikima, nagu oleks see üle lakitud. Orus ääristasid teed pikki kilomeetreid õunaaiad, puud õitsesid veel, roosad kroonlehed nagu heledad konfetid.

„Zinnia, Petunia, Primrose, Victoria, Montgomery, Mariette!“ Papa luges kõik kuus nime ette, ent kuulis vaid viit jäätise söömisest summutatud vastust.

„Kus on Mariette? Kas Mariette ei olegi siin?“

„Siin olen, papa!“

„Hästi siis. Arvasin, et kukkusid üle parda.“

„Ei, ma olen siin, papa, olen siin.“

„Tore!“ ütles papa. „Kas peaksin veel jäätist tooma? Nii palav on, et mamma on peaaegu üles sulanud.“

Naerdes värises mamma nagu tarretis. Mööda tema jämedaid käsivarsi valgusid kollased, pruunid ja roosakaslillad jäätisenired. Tema ilusad tumedad silmad särasid, kui neis peegeldus maikuu sinine taevas. Tema uhked rinnad võbisesid lõheroosa kampsuni all. Kolmekümneviiesena olid tema juuksed nagu must siid, paksud ja lokkis, langedes suurtele tõmmudele õlgadele. Tema kõht ja reied punnitasid pingul pruuni seeliku all ja tema erakordselt väikestes õrnades heledates kõrvades värisesid ümmargused rippuvad pärilkõrvarõngad nagu toored valged kirsid.

„Tõmba end natuke koomale, mamma! Tee isale ruumi.“ Kõhn, nutikas, rõõmsameelne papa Larkin, terava pilgu, kergelt kiilaneva pealae ja kitsa pruuni põskhabemega, mis mõnevõrra kompenseeris juuste taandumist, nügis abikaasat nagu pörsas emist. „Ma ei saa sidurit sisse.“

Mamma nihutas end paar sentimeetrit, ikka naerdes.

„Tore!“ ütles papa. „Pea nüüd. Kuhu ma selle raha panin?“

Jäätis paremas käes, kobas ta vaba käega nahkpintsaku taskuid.

„See oli mul jäätiseid ostes käes. Ärge öelge, et pillasin maha. Mamma, hoiu mu jäätist!“

Mamma hoidis jäätist, limpsides punase keelega selle sulavat äärt.

„Olgu, olgu! Paanika lõpp. Panin selle krõpsupakkide juurde.“

Papa taskust ilmusid välja kartulikrõpsupakid ja naelased rahatähed, mis olid rulli keeratud ja laia kummipaelaga kokku seotud. Kokku oma sada rulli.

„Kas keegi krõpse tahab? Ärge kõik korraga rääkige!“

„Palun!“

Papa nõjatus kabiinist välja ja viskas kahe osava liigutusega kartulikrõpsupakid veoauto kasti.

„Krõpsu, mamma?“

„Ikka!“ vastas mamma. „Imetore. Just seda ma tahtsin.“

Papa tõmbas taskust välja kolmanda paki kartulikrõpse ja andis mammale. Siis võttis ta tagasi oma jäätise ja limpsis selle tilkuvat äärt.

„No nii. Kõik on korras.“ Ta lasi viimaks siduri vabaks, hoides jäätist rooli vastas. „Tore! Mamma, vaata taevast!“

Päike säras imeliselt. Peagi sõitis veoauto viljapuuaedade vahel, kus puud kergitasid kerges tuulehoos õrnu roosid oksi. Auto möödus maasikapõldudest.

„Põhk on maha laotatud,“ sõnas papa. „Mõni päev läheb veel.“

Juunis on maasikad valmis, kuu lõpus valmivad esimesed kirsid ja juulikuus tuleb veel kirsse. Ilusal suvel sai õunu mõnikord juba enne augustit ning umbes samal ajal küpsesid ka varased ploomid ja pirnid. Augustis ja septembris sai veel õunu. Septembris koristati humalat ja oktoobris korjati kartuleid. Ainuüksi maasikatega oli suurel perel võimalik teenida viisteist naela päevas.

„Näete, lapsed?“ Papa aeglustas tempot, sõites vabakäigul värskel kollase põhuga kaetud vagude kõrval. „Kas keegi tahab minna maasikaid korjama?“

Vastuseks kõlavas häältekooris ei kuulnud papa juba teist korda Mariette'i häält.

„Mis Mariette'il viga on, mamma?“

„Mariette'il? Mis mõttes?“

„Pole teda täna naemas kuulnudki.“

„Ilmselt ta mõtleb,“ sõnas mamma.

Sõnatuks kohkunud papa limpsis paberilt viimase šokolaadise jäätisetilga ning viskas paberi aknast välja.

„Mõtleb? Mis asja peale ometi?“

„Ta saab lapse.“

„Oh?“ kostis papa. „Noh, olgu pealegi. Tore. Vaat, kui kena.“

Mamma ei paistnud samuti eriti muretsevat.

„Kes siis isa on?“ küsis papa.

„Ta ei suuda otsustada.“

Mamma nosis rõõmsalt kartulikrõpse, silmitsedes veoautost mööda libisevaid kirsipuid, mille oksad olid täis paisuvaid vilju. Päikesepoolsel küljel olid need juba õrnalt roosatama hakanud.

„Millaski peab ta ju ära otsustama, eks ole?“ sõnas papa.

„Miks?“

„No ma lihtsalt mõtlesin,“ lausus papa.

Mamma, kes oli krõpsupaki peaaegu tühjaks teinud, kalas viimased kollased kübemed vasaku käe peopessa. Aastatega oli ta läinud aina paksemaks, kolm suurt türkiisi ja pärlitega sõrmust pitsitasid sõrmi aina tihedamalt, nii et aeg-ajalt lasi ta need lahti lõigata, suuremaks teha ja pani siis tagasi.

„Ta arvab, et kas see Charles, kes töötab talus,“ selgitas mamma, „või siis see noormees, kes töötab rongi peal. Mingi Harry.“

„Teda ma tean,“ ütles Papa. „Ta on abielus.“

„Teine on praegu välismaal,“ ütles mamma. „Tripolis või kuskil.“

„Noh, küllap saab puhkust.“

„Aasta jagu kindlasti mitte,“ lausus mamma. „Ja ehk isegi siis mitte, kui sellest kuuleb.“

„Küll me midagi välja mõtleme,“ teatas papa. „Tahad veel krõpse? Kuidas oleks šokolaadiga? Teeme peatuse ja joome õlut. Mul on taga terve kast.“

„Praegu mitte,“ vastas mamma. „Oota, kuni koju jõuame. Siis joome Guinnessi ning ma soojendan praekala ja frii-kartuleid.“

Papa sõitis heatujuliselt, mõlemad käed nüüd vabad, vaadates rõõmsalt kirsse, õunu ja maasikapõlde, mis kõik olid maikuises päikeses nii kenad. Ta mõtles rõõmsalt oma kuuete lapsele ja nende suurepärasele ilusatele nimedele, mis tema ja mamma olid neile pannud. Väga head nimed, kõik täiuslikud, mõtles ta. Kõigil nimedel oli seletus.

Ainus poiss Montgomery oli saanud nime kindrali järgi. Primrose¹ oli sündinud kevadel, Zinnia² ja Petunia³ olid kaksikud ja mammale meeldisid need lilled kõige rohkem. Victoria⁴, kõige noorem tütar, oli sündinud ploomide valmimise ajal.

Papa ei suutnud järsku meenutada, miks nad kõige vanemale tütrele Mariette nimeks panid.

„Mamma,“ ütles ta, „ma üritan meelde tuletada, miks me panime talle Mariette nimeks. Miks?“

1 Primrose – ingl k priimula. *Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*

2 Zinnia – ingl k tsinnia

3 Petunia – ingl k petuunia

4 Victoria – ploomisort

„Tahtsin talle selle kuninganna nime panna,“ vastas mamma. „Mul on sellest kuningannast nii kahju.“

„Mis kuninganna?“

„See Prantsuse oma, Marie Antoinette, aga sa ütlesid, et see on liiga pikk. Ütlesid, et keegi ei hakka seda välja ütleva.“

„Oh, nüüd ma mäletan,“ sõnas papa. „Nüüd ma mäletan. Panime need kaks nime kokku.“

Kümne minuti pärast jõudsid nad koju. Papa vaatas uhkuse ja rahuloluga kodumaja, mis ilmus järsku nähtavale hõreda metsatuka tagant, mis oli täis siniliiliaid ja siblivaid punakaspruune kanu.

„Kodu tundub ilus,“ ütles ta. „Nagu alati, eks ole? Nii tore.“

„Imeilus!“ ütles mamma.

„Kõik on korras,“ lausus papa. „Ei pea millegi pärast muretsema. Eks ole, mamma?“

„Minu teada küll mitte,“ vastas mamma.

Papa peatas veoauto tolmuses hoovis, mis oli täis nõgeseid, vanu õlitünne, laineplekist seasulgusid ja roostetanud vana-metalli. Nagu rõõmustades tõstsid korruga erutatult pead valged pardid, kolm halli kitse ja samuti punakaspruunid kanad, kellest mõni lehvitas tiibadega.

„Täpselt õhtusöögi ajaks tagasi!“ sõnas papa. Kell oli pea-aegu neli. „Kas kellelgi on kõht tühi?“

Ta hüppas kabiinist välja. Kõik naersid koos temaga. Ta teadis, et neil on kõht tühi. Alati oli.

„Tulge maha, lapsed! Maha!“

Ta lasi kastiluugi alla ja sirutas käed, et aidata nooremad ükshaaval alla. Ta naeris ja musitas neid hüpitades.

Nüüd seisis veoautokastis vaid veel sirge seljaga Mariette, jalas ratsapüksid ja seljas helekollane särk. Ta oli nii kena oma mustade juuste, leebe pilgu ja tõmmu nahaga ning nii sale ja habras, et papa ei suutnud õieti uskuda, et mamma oli seitsmeteistkümneaastaselt näinud välja täpselt sama-sugune.

„Pole midagi. Ma saan ise alla, papa.“ Papa sirutas käed, vaadates teda hellalt.

„Ah, jäta! Mamma ütles mulle.“

„Ma saan ise alla, papa!“

Papa seisis ja vaatas teda. Mariette'i pilk, särav ja tume nagu emalgi, libises isast üle ja peatus hoovis.

Ootamatult kargas papale pähe mõte, et tütar kardab midagi, pole õnnelik. Ta avas suu, et öelda midagi selle vähetõenäolise, häiriva, ennekuulmatu asjaolu kohta, kui järsku raputas Mariette oma tumedat pead ja ehmatas isa, teatades:

„Papa, hoovis seisab mingi mees. Seal hobuvankri juures on üks mees. Ta vaatab meid.“

Papa läks üle hoovi hobuvankri poole. Tal oli kaks hobust, noor must mära Mariette'ile ja laiguline poni teistele lastele. Mariette oli hobuste järele hull, tegeles maastikusõiduga, käis vahel jahil ja osales suurematel ratsavõistlustel koguni takistussõidus. Ta oskas hobustega imehästi ümber käia. Ta nägi hobuse seljas välja vapustav. Tore, mõtles papa.

„Terekest, terekest, terekest,“ ütles ta. „Tere hommikust või pigem pärastlõunat. Otsite mind?“